

Intet grundlag for at tale om forårsvale

Regeringen ønsker arbejdet med skatte-reformen fortsat, men er friere stillet, efter at finanspolitikken er klaret for et stykke tid, siger statsministeren Socialdemokratiets stilling til SF er den, der blev fastlagt på kongressen

Af AXEL NIELSEN

KOMMUNEVALGETS dønninger har endnu ikke lagt sig. Visse dele af den venstre-konservative presse kan ikke befri sig for den tvangstanke, at den forholdsvis meget lille samlede borgerlige fremgang næsten automatisk skulle udløse et folketingsvalg. Mere besindige røster i de to partier har dog erkendt, at kommunevalgenes udfald ikke - i hvert fald ikke umiddelbart og direkte - kunne få landspolitiske følger.

Den samme opfattelse gjorde statsminister Jens Otto Krag gældende allerede valgnatten, og i en samtale om den landspolitiske situation nu, hvor kommunevalget er kommet lidt på afstand, understreger statsministeren denne betragtning.

Men nogle mener at spore en skarpere holdning hos regeringen og Socialdemokratiet i det hele taget og har den opfattelse, at det skaber partiets tilbagegang ved valgene?

Det er rigtigt, at regeringen og Socialdemokratiet følger sig friere stillet nu end for et par måneder siden - for slet ikke at tale om situationen for et år siden. Men denne ændring har ingen sammenhæng med valgresultatet. Efter at vi har fået dels boliglovgivningen og dels den nødvendige styrkelse af finanspolitikken halet i land, står regeringen friere. Vi står ikke længere over for strengt nødvendig skatte- og finanslovgivning med det ene formål at sikre den økonomiske balance og beskæftigelsen - således som man nogle gange var ude for det i det forløbne år.

At regeringen følger sig friere stillet, giver dog ikke grundlag for at tale om en skarpere holdning.

De betingelser, vi stiller for en skatteform, er de samme som dem, vi understregede allerede i fjor, nemlig

- at en skatteform ikke må vende den tunge ende nedad,
- at der skal gives fuld dækning i øgede sociale ydelser for afgiftsforhøjelser,
- at den skal rumme fordele for familier med børn og
- at der skal gives lettelser i den direkte beskatning især for de indkomstgrupper, der omfatter størstedelen af lønmodtagerne.

Det må efterhånden stå klart for alle, at Socialdemokratiet fortsat vil arbejde for kildeskatten?

Det kan ingen være i tvivl om. Jeg tror også, at andre partier skal være opmærksom på, at jo flere betingelser, de stiller, desto stærkere må vi understøtte netop ønsket om at få vort forslag om kildeskat, der jo forlængst er forelagt i selve Folketinget, ført frem til vedtagelse.

Der er talt og skrevet meget om årsagerne til valgresultatet. Mener De fortsat, at det væsentlig var den hurtige boliglovgivning, der var skyld i Socialdemokratiets tilbagegang i hovedstaden og nogle af de større byer?

Efter mine opfattelser kan det ikke være tvivl om, at boliglovgivningen havde stor indflydelse på valget. Der var for kort tid til at klarlægge de store sociale landvindinger, som løsningen inde-

holdt. Det gælder først og fremmest sikringen i en årække af den faste rente på de højst 6,5 pct. for det sociale byggeri - og dermed også sikring af det nybyggeri, som ellers truede med at gå i stå. Det gælder dernæst den nye tilskudsordning, der er af stor familiepolitisk betydning, og det gælder endelig fortsættelse af lejerbeskyttelsen gennem forbud mod opsigelse, så længe der er behov herfor.

Men jeg er, fortsætter statsministeren, da også klar over, at boliglovgivningen ikke kan være den eneste årsag til valgresultatet. Såvel Socialdemokratiets tab i hovedstaden som Venstres tab til de Konservative i landdistrikterne er en fortsættelse af linjen fra folketingsvalget i 1964.

Vores politik var rigtig

— Det siges, at mange af Socialdemokratiets vælgere er blevet trætte af forlags-politikken?

Det er vel forståeligt, at hele den såkaldte buketløsning efterhånden har skabt modvilje, også blandt Socialdemokratiets vælgere. Vi har imidlertid grund til at formode, at der nu er skabt sikkerhed for en tilstrækkelig finanspolitik et godt stykke tid. Der er altså ikke nye »buketter« i udsigt. Men de, der blev bundet, var nødvendige.

Det viste udviklingen i 1965 os klart. Sammenligner man første halvår 1965 med den senere udvikling, vil man se resultaterne af den førte politik: Prisstigningerne, som stadig har været for store, har været aftagende - fremgangen i industrieksporten er fortsat - valutaudviklingen er blevet bedre.

Det er disse faktorer, der i en samlet sum giver os den gode beskæftigelse. For at fastholde denne udvikling var vor politik både rigtig og nødvendig. De seneste tal for ledigheden viser, at beskæftigelsen nu er større end i fjor på samme tid. Det viser også, at talen om, at afgiftsforhøjelserne ville medføre ledighed, var forkert. Alt tyder på, at sidste års rekordbeskæftigelse er vendt tilbage med forarets komme.

Kunne »buketterne« ikke være undgået, hvis man havde fremskynet afgørelsen vedrørende merværdiafgiften?

Det var jo det, der var regeringens ønske allerede, siden vi i januar 1965 fremlagde skitsen her til, der blev fulgt op af det fuldt udarbejdede forslag i maj. Men der var ingen mulighed for en sådan løsning sidste forår.

Erik Eriksen, der dengang var Venstres formand, erklærede, at reformen ikke kunne gennemføres i 1965. Forhandlingerne brød sammen den 23. marts i fjor, og de to

JENS OTTO KRAG

store oppositionspartier troede vel i virkeligheden, at de dermed havde aflivet regeringen. Men vi er jo ikke så let at komme af med. Det gik anderledes. Som statsminister fandt jeg, at det var min pligt at søge et flertal, hvor det kunne findes, for en nødtvungen løsning af finanspolitikken. Dette flertal blev skabt sammen med de Radikale og Liberalt Centrum.

Dengang var det regeringens forudsætning, at skatteformen kunne gennemføres senere på året. Derfor tilstræbte vi en september-samling i Folketinget. Men de borgerlige partier var stadig ikke til sinds at gå med til en reform. Da de Radikale ordførte, Hilmar Baunsgaard - jeg tror, det var i juli - erklærede, at de Radikale hverken ville være med til merværdiafgift eller detaljafgift, hvis ikke mindst ét af de store borgerlige partier også gik med, var ide-

en med septembersamling faktisk — Når nogle venstreblade nu begynder at skrive om forårsvale, er torpederet. For hverken Venstre eller de Konservative ville være med til den skatteform, som regeringen havde lagt op til med sit lovforlag og med skitsen til afgifts- og skattelettelser.

Arbejde nok til Folketinget

— Er toget kørt - eller er der stadig chancer for en skatteform i det nuværende Folketing?

Det må jeg gå ud fra, at der er. Folketingsudvalget, der arbejder med disse store spørgsmål, har genoptaget sit arbejde. Fra finansministerens side vil det blive fortsat med samme positive sigte som hidtil.

det altså ikke noget, regeringen har i tankerne?

— Nej, jeg har svært ved at forstå denne tale. Vi står midt i et lovgivningsarbejde med boliglovgivningen, som skal gøres færdig, med en køreplan for skatteform-forhandlinger og med behandlingen af landbrugsministerens forslag til jordfordeling. Så der er altså arbejde nok, der skal udføres i Folketinget i de måneder, der er tilbage inden sommerferien. Det forekommer mig derfor ejendommeligt, hvis man vil slå en strek over alt dette.

— Andre, f.eks. Poul Sørensen fra de Konservative, taler om valg til efteråret.

— Poul Sørensen har, så vidt jeg husker, talt om valg i næsten enhver situation gennem de sidste 2-3 år. Og engang får vi det naturligvis også!

Socialdemokratiets stilling til SF

— Der er i det sidste par uger sagt og skrevet meget om Socialdemokratiets forhold til Socialistisk Folkeparti på baggrund af kommunevalgene.

— Ja, og det er forståeligt nok. Det spørgsmål blev grundigt behandlet på Socialdemokratiets kongres i fjor. Der var her enighed om, at SF's stemmer i Folketinget må tælles med, og det er en naturlig ting som følge af vort parlamentariske system. Men der var samtidig tilslutning til, at SF ikke skulle have medflydelse på Socialdemokratiets politik gennem aftaler, forhandlingsforhandlinger eller lignende. I overensstemmelse med det, der blev kongressens resultat, vil Socialdemokratiet føre sin videre politik, slutter statsministeren.

LUNDBERGS HJØRNE

Ned med madpakken

En af USA's mest kendte ernæringsfysiologer skammer sig på nationens vegne.

Han hedder Jean Mayer og er professor på Harvard universitetet, hvorfra han har udsendt en lang række videnskabelige arbejder.

Når han skammer sig, er grunden den, at kun 70 % af skolebørnene i USA får deres frokost på skolen.

Resten må altså have den med hjemmefra - og det hører med i billedet, at denne rest er placeret, hvor der ellers var mest brug for en skolefrokost, nemlig i slumkvartererne, hvor ernæringen er dårligst, både på grund af fattigdom og uvidenhed.

Netop i selve Boston, Jean Mayers egen by, er der store områder uden skolefrokost - mens de mere velstillede omegnskommuner sørger for denne service - og ikke mindst opdragelsesform.

For Harvard-professoren understreger - i »Postgraduate Medicine« - at den omtalte skolefrokost har to funktioner.

For det første kan den sørge for, at børnene spares for de værste mangelsygdomme. Naturligvis kan et måltid, selv om det er rigtigt sammensat, ikke dække hele dagens behov for vitaminer og næringsstoffer, men det kan sørge for, at underforsyningen, hvor den forekommer, bliver mindre katastrofal.

Og ved særlige tilskud - som vi jo heldigvis også bruger dem her i landet - kan man på bestemte felter dække sig ind.

Skolefrokosten har sin andel i, at børn i USA nu bliver bedre ernæret - og at nationen i sin helhed derfor er sundere i dag end

den var for en menneskealder siden.

Som det viser sig i storleksen, livslængden og på mange andre områder.

Men Jean Mayer regner som sagt ikke børnenes ernæring for skolefrokostens eneste fortrin. Måske knap nok for dens vigtigste.

Oplysningen på ernæringsfronten lader meget tilbage at ønske. I USA som her. Den største del af den formidles gennem annoncer - som jo skal sælge mere end de skal oplyse.

Rent automatisk lærer børn noget om ernæring af deres skolefrokost. Nye næringsmidler falder i smag, bliver ønsket hjemme og udvider husmoderens repertoire - som jo netop skal være så stort som muligt for variationens skyld.

Og ud over landet lader man undervisningen i ernæringslære - den mest elementære - illustrere af skolefrokosten. Man har endda konstateret - ikke overraskende, men nu altså under kontrol - at undervisning i sammenhæng med skolefrokosten giver bedre resultater, end når man underviser og giver frokost hver for sig.

Den omstændighed, at Harvard-professoren skammer sig, burde nu nok få en eller anden kommunalpolitiker til at gribe i sin egen barm.

Jeg ved ikke, hvor mange procent af danske skolebørn, der får skolefrokost. Men jeg ved, at der er meget, meget langt til 70.

I et velfærdssamfund - som oven i købet slet ikke omfatter slumkvarterer i amerikansk forstand - burde vi let kunne overkomme at give alle børnene deres frokost på skolen.

Det tæller vel også i den forbindelse, at så og på mange husmodre kunne slippe for at smøre skolemad - selv om det betyder endnu mere, hvad de kan lære af deres børn, hvis man virkelig udnytter

skolefrokosten både ernæringsmæssigt og pædagogisk.

Men såmænd også, hvis man ikke gør det, bare ved de nye ideer, børnene kunne komme hjem med, de nye ting, de havde fået smag for på skolen.

Vi er kommet skævt ind på det spørgsmål her i landet, fordi vi mange steder har givet mad på skolen til de mindrebemidlede.

Denne diskriminering har odelagt meget.

Nu må vi til at lære af den skamfulde Harvard-professor, at 70 % er for lidt - og vores latterlig lille procent af skolebørn, der slipper for madpakken, er alt, alt for ringe.

Rent nationalekonomisk kan det vel heller ikke betale sig, at 30 mindre smører 30 madpakker, hvor en enkelt, veludrustet institution med mindre spild af arbejdskraft og råvarer, kunne fremstille ca. skolefrokost til hele klassen.

En skolefrokost, som ville give udbytter fremover, både i form af sunde børn - og senere voksne - og i form af husmodre, der vidste mere om ernæring.

Hvad enten det nu skyldtes, hvad de engang havde lært i skolen, eller hvad de ville lære af deres børn.